КУЛЬТУРА СПІЛКУВАННЯ У ПОЛІТИЦІ

Карнаух Анна Анатоліївна
кандидат політичних наук, доцент,
Національний педагогічний університет
імені М.П. Драгоманова
annakarnayh76@gmail.com

Найбільша розкіш – це розкіш людського спілкування (Екзюпері)

Спілкування є важливою умовою існування людини, за його допомогою відбувається обмін інформацією між людьми, досвідом, цінностями, навичками, результатами діяльності. Культура є значущим елементом загальнолюдського спілкування.

В першій половині ХХ ст. вивченням спілкування починають займатися як вітчизняні, так і зарубіжні вчені, до цього часу досліджувалися лише окремі аспекти цього явища. Наразі в Україні збільшується кількість науковців щодо досліджень у галузі спілкування.

За останні десятиріччя було зроблено значний крок уперед у його науковому осмисленні, а також проведено дослідження, які допомогли вченим поглибити наукове розуміння феномена спілкування.

Учені не залишають поза увагою вивчення етичних і психологічних компонентів спілкування, їх впливу на розвиток психіки й формування особистості, труднощів, що заважають людям розуміти одне одного, діяти спільно і т. ін. Досліджується вплив прийнятих у суспільстві моральних норм і правил на спілкування та поведінку людей. Вивчаються засоби спілкування, способи впливу людей як під час спільної діяльності, так і в міжособистісних взаєминах, особливості монологічного й діалогічного спілкування [1].

У середині 70-х років XX ст. з'являються перші наукові праці з проблеми ділового спілкування в Україні. Феномен спілкування вирізняється й конкретизується як наукова категорія, описуються моделі та стилі спілкування, особливості оптимального спілкування.

Вперше термін «культура спілкування» з'явився в наукових працях у 80-тих роках XX ст. Загальноприйнятого визначення цього поняття немає ще й досі. В Україні однією з перших термін «культура спілкування» в науковий обіг ввела психолог Т.К. Чмут.

Культура спілкування визначається як частина культури поведінки людини, а саме сукупність форм щоденної поведінки людини (у побуті, у спілкуванні з іншими людьми), у яких знаходять зовнішнє вираження моральні та естетичні норми такої поведінки. Культура поведінки не буває поза культурою спілкування, і навпаки [2].

Як зазначає Н. Хамітов, кожна національна культура має свою специфічну культуру спілкування, проте культура спілкування має й універсальну ознаку – толерантність. Зовнішнім виявом культури спілкування є етикет, що являє собою сукупність правил взаємин між людьми в стандартних, буденних ситуаціях, які дають можливість комфортного спілкування, організують та спрощують стосунки між людьми. Внутрішнім виявом культури спілкування є світоглядна толерантність, яка означає здатність до неупередженого сприйняття цінностей та архетипів іншої культури, спрямованість на діалог та взаємну актуалізацію [3].

Культура спілкування формується багатьма поколіннями людей. Суспільство загалом, кожний його член, мають прагнути не тільки зберегти, а й примножити спадщину предків.

Культура спілкування в суспільстві значно впливає на стан економічного та політичного розвитку країни, на духовність громадян, їхню національну самосвідомість.

Науковці, зокрема, політологи, філософи, соціологи, розмірковуючи над сутністю політико-комунікативних процесів, визначили таке поняття як культура політичного спілкування. Саме рівень культури політичного спілкування дає змогу охарактеризувати якісний рівень політичного життя суспільства.

Культура політичного спілкування повинна сприяти демократизації всіх сторін суспільного життя. Проте, існує реальна концентрація управління інформаційними потоками в руках вузького кола осіб, які ставлять перед собою завдання впливати на масову свідомість або маніпулювати нею в політичних цілях.

Психолог М. Ночевник надає слушні рекомендації, які мають стати у пригоді зі спілкування з іншими людьми:

- не слід зловживати критикою і не звинувачувати інших людей (критика не повинна перетворюватися на суцільний негатив);
- слід виявляти повагу і інтерес до людини, з якою спілкуєтеся;
- необхідно вміти вислухати людину до кінця , не перебиваючи;
- поважайте думку інших людей;
- слід уникати непотрібних суперечок - не можна миритися з несправедливістю, з недоліками, але перетворювати суперечки на самоціль — також не вихід;
- слід застосовувати метод переконання, виключати розпорядчий тон і вказівки;
- важливо запам’ятовувати імена, по батькові людей, з якими спілкуєтеся (не перепитувати, якщо не розчули);
- зберігайте позитивні емоції, частіше усміхайтеся [5].

Варто відзначити, що кожен політик має вчитися мистецтву ведення рівноправного, культурного діалогу, оскільки саме діалог є конкретним засобом спілкування з іншими людьми, взаємодії з ними.

Наразі великого значення набуває культура спілкування, заснована на принципах толерантності – не тільки морального обов’язку, а й політичної потреби. Толерантність - це те, що сприяє переходу від війни до культури миру.

Слід зазначити, що у процесі спілкування люди можуть зіткнутися з різноманітними труднощами, так званими бар'єрами у спілкуванні. Бар'єри у спілкуванні між людьми можуть виникати через різні причини: соціальні, політичні, релігійні, професійні, також причини психологічного характеру: сором'язливість, неприязне ставлення до людини-партнера в бесіді, недовіра до неї тощо. Отже, підвищення індивідуальної культури спілкування сприятиме усуненню або подоланню бар'єрів у спілкуванні.

Спілкування та культура його використання – це цінність для кожної людини і для суспільства в цілому. Від усвідомлення цього помітно залежить успіх у взаємодії людей. Цінністю культура спілкування стає тоді, коли слугує задоволенню їх актуальних потреб у спільній діяльності та духовному розвитку [6].

Спілкування – складний процес взаємодії між людьми, що полягає в обміні інформацією, а також у сприйнятті і розумінні партнерами один одного.

Успіх у політиці, політичній діяльності досягається завдяки багатьом обставинам, проте найбільшою мірою - від культури спілкування політика.

Література

1. Етика й культура спілкування в пам'ятках історії та літератури / https://ru.osvita.ua/vnz/reports/culture/10405/

2. https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9A%D1%83%D0%BB%D1%8C%D1%82%D1%83%D1%80%D0%B0_%D1%81%D0%BF%D1%96%D0%BB%D0%BA%D1%83%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F

3. Н. Хамітов. Культура спілкування // Філософський енциклопедичний словник / В. І. Шинкарук (гол. редкол.) та ін. — Київ : Інститут філософії імені Григорія Сковороди НАН України : Абрис, 2002. — 742 с.

4. Жадько П. В. Культура політичного спілкування як одна з умов демократизації суспільства / П. В. Жадько // Науковий часопис Національного

педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 22: Політичні науки та методика викладання соціально-політичних дисциплін : [збірник наукових праць] / М-во освіти і науки України, Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. - К. : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2014. - Спецвипуск : Політика і духовність в умовах глобальних викликів : матеріали Міжнар. наук.-практ. конференції, 2-3 квітня 2014 р. - С. 305-310.

5. Ночевник М. Н. Человеческое общение. - 1988. - 127 с.

6. Грабар Н.Г., Мазоренко М.О. Культура спілкування. — Х.: ХНТУСГ, 2011. — 16 с. http://internal.khntusg.com.ua/fulltext/PAZK/UCHEBNIKI/660.pdf